

Kína terrorizmus elleni háborúja

Krajcsír Lukács

Nemzetközi kapcsolatok elemző, SZTE

Budapest: 2015. február 2.

Az előadás szerkezete

- 1. Muszlimok Kínában: ujugurok, hui, Xinjiang Uyghur Autonomous Region
- A szélsőséges iszlamizmus: ETIM története, „evolúciója”, ideológiája és felépítése,
- A közel-keleti válságok hatása: „arab tavasz”, Líbia, Szíria, kínai dzsihadisták,
- Kína terrorizmus elleni harca belföldön
- Kína terrorizmus elleni harca külföldön
- Terrorizmus elleni harc 2015-ben

Muszlimok Kínában

- Két fő csoport: hui és ujgur
- Hui: csak vallásban térnek el a többitől
- Kb. 10 millióan vannak

Lakhelyük:

- Ningxia (autonómia, 35%-a a lakosságnak)
- Gansu
- Qinghai

Xinjiang-tartomány

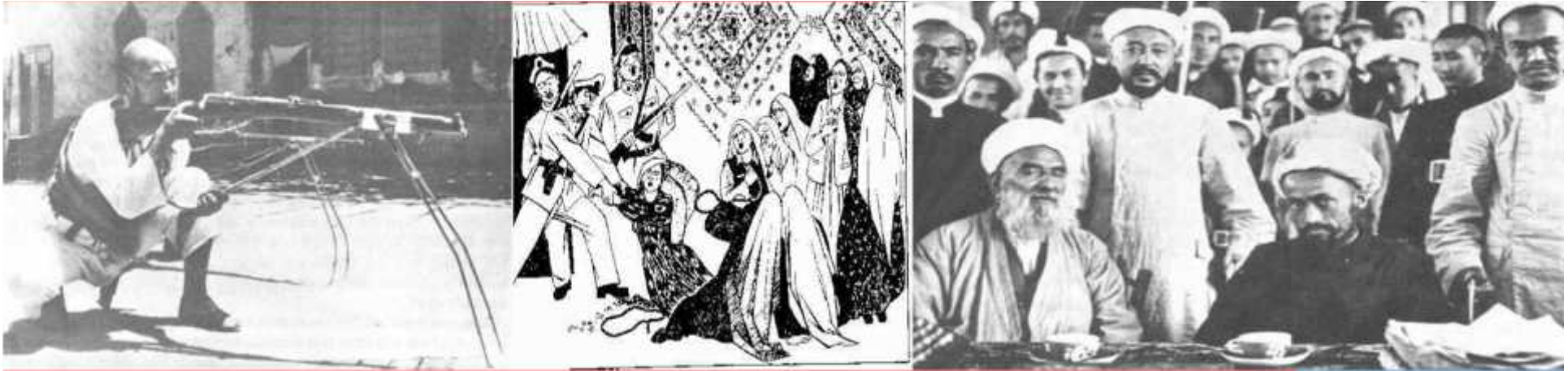
- Jelentése: Új határterület
- Kína területének egyhatoda
- 22 millió lakos, de alig 7-8 százaléka lakott!
- 13 etnikum lakja
- Ujgurok vannak a legtöbben kb. 10 millió.
- Türk gyökerek
- Szerinte Közép-Ázsiában

A tartomány jelentősége

- Geopolitikai:
 - Nyolc országgal határos
 - „Pufferzóna” Oroszországgal és az iszlámmal országokkal
 - A gázvezetékek (Türkmenisztánból) haladnak keresztül rajta
- Gazdasági:
 - 122 féle ásványkincs (2.2 billió tonna)
 - Kőolaj és földgáz: akár évi 2 millió tonna
- Politikai:
 - Atomkísérletek
 - Kína területi integritása

- Kb. 7-8 században érkeztek
- Turkesztán, váltakozó kínai befolyás, függetlenség
- 1876: Kína véglegesen annektálta
- Két elszakadási kísérlet: 1933 és 1944
- 1949: a rejtélyes „repülőgép-szerencsétlensége”
- Megszállás, majd 1955-től: Xinjiang-Uygur autonóm terület
- Folyamatos lázadások: „kulturális forradalom”, kilencvenes évek

Az ujjgur ellenállás okai

- Kína gyarmatosító, soha nem voltak része
- Han kínaiak betelepítése: 1949-ben alig 10 százalék, most már majdnem a lakosság fele
- Névleg autonómia: han titkár vezeti.
- Kulturális, nyelvoktatási és vallási elnyomás
- Fokozódó rendőri jelenlét: 1986-ban félmillió, 2012-ben kétfélmillió
- Ellenállási mozgalmak: emberjogi, nacionalista, fegyveres (Ujjgurisztán Felszabadítási Front)
- 2004: Ujjgur Világkongresszus
- Vezető: Rebiya Kadeer

A szélsőséges, militáns iszlamizmus felbukkanása

- Toleráns és mérsékelt irányzat: Maturidi
- A hetvenes évek eseményei (1979)
 - Az iráni iszlám forradalom
 - A szovjet katonai beavatkozás Afganisztánban
- Geopolitikai párharc: A szovjet terjeszkedés feltartóztatása
- Kína támogatta az afgán harcosokat
 - Pénzzel: 400 millió USD
 - Fegyver: RPG, légvédelmi rakéták
 - „Kiképzés”:300 kínai kiképző
 - 1985: Xinjangban kiképzőtáborfelállítása

Alapok

- 1940: Turkisztán Iszlamista Pártját (Hizbul Islam Li-Turkistan)
- Alapítók: Abdul Azeez Mahsum, Abdul Hakeem és Abdul Hameed
- 1944-1952: felkelések sorozat, a világi ujjurok ellen is
- 1955: vereség, Hakeem börtönbe kerül
- 1980-as években újraszerveződés
- 1990: „Baren-forradalom”
- Hasan Mahsum radikalizálódása
- 1993: létrejön az ETIM, de hamar szétesik

Turkesztáni Iszlám Párt

- 1997: Hasan Mahsum kiszabadul a munkatáborból
- 1998: Kabulban újjáalakul
- Szövetség a tálibokkal, Oszama bin Lándennal
- Átnevezi az ETIM-et: TIP
- 600 fegyveres, első célpont: Közép-Ázsia
- 2001: harcolnak az amerikaiak ellen
- 2003: Irakban is feltűntek
- 2003: Pakisztán, Mahsum halott

„Feltámadás”

- 2006: videót raknak fel – új elképzelés és terv
- 2007: kínai mérnökök végeznek Pakisztánban
- 2008: „Készülnek az Olimpiára”
 - Sanghaji buszrobbantás
 - Nyilvános kivégzés
 - Katonai támaszpont elleni támadás Kashgarban
 - Ürümqi géprobbantási kísérlet
- Sokan bírálókat, „önigazolást”

Ideológia

- Különbség: nem akarnak a Nyugat ellen harcolni
- 1. Etnikai-vallási konfliktus kirobbantása a kínaiak és a muszlimok között
- 2. A kínaiak elűzése
- 3. Leszámolás a többi ujgur csoporttal
- 3. Saría bevezetése, teljes iszlamizáció
- 4. Független Turkesztán, de csak a Közép-Ázsiai Kalifátusig!
- 5. Egyesülni a többi terrorszervezet „emírségével”.
- 6. 2014 - Iszlám Állam (ISIS, Daesh) hűség

Shura Council

ETIM Deputy Emir
Abudula Kariaji

Religious Education Division
Abu Ja'afar al-Mansour

Military Affairs Division
Abu Khaled Saifallah

Islam Awazi
(Information Center)

ETIM
Cell

ETIM
Cell

ETIM
Cell

ETIM
Cell

ETIM
Cell

ETIM
Cell

- „Franchise-szerű”, ernyőszervezet, sok kicsi, gyakran különálló sejttel
- **Kelet-Turkesztáni Egyesült Nemzeti Forradalmi Front**
- **Az Ifjúság Hazája (ujgur Hamász)**
- **Turkeszánti Hezbollah**
- **Kelet-Turkesztáni Iszlám Mozgalom**

Az „arab tavasz”

- Kezdetben Nyugat-barát rendszerek (Egyiptom, Tunézia); Kínán belül (februári McDonald's tüntetés) és közvetlenül (Közép-Ázsia)
- Gyors kapcsolatfelvétel az új vezetésekkel
- Líbia: 18,8 millió USD 50 líbiai nagyberuházás (szénhidrogén) és 38 000 líbiai alkalmazott – evakuálás az országból
- Február 26: Kadhafi elleni fegyverembargó támogatása
- 2011. március 17: az 1973-as ENSZ BT határozat (repüléstilalmi övezet felállítása) távolmaradás
- A NATO bombázni kezd: tiltakozás – nem erről volt szó

A szíriai válság

- 1.) *Kezdeti támogatás.*
- 2.) *Lavírozás és közvetítés.*
- 3.) *A katonai intervenció megakadályozása.*
- 4.) *Békekonferencia és leszerelés.*
- 5.) *Az Iszlám Állam terrorcsoport megjelenése.*
- Okok:
 - Kínai és szír kapcsolatok
 - Oroszország
 - Destabilizálódó Közel-Kelet
 - Kínai dzsihadisták

Kínai dzsihadisták a Közel-Keleten

- A szíriai válság átalakulása (2012 közepétől)
- 2012: kínai állampolgárok (ujgur és hui) Maimaiti Aili, Jusszuf) – Pakisztánon és Törökországon keresztül (+ kiképzés)
- 2011: ETIM még inkább radikalizálódik, szalafita zászló
- Visszatérésük: növekvő merényletek száma Kínában (2013. október 28: Tienanmen-tér; 2014. március 1: késelés Kunmingban)
- Izraeli jelentés (2014 nyara): 1000 kínai állampolgárságú dzsihadista!
- 2014 vége: Globaltimes szerint „csak 300”

Kína és az ISIS

- Abu Bakra al-Bagdadi beszéde: Kína volt az első célpont – felszabadítani a muszlimokat
- Támogatja a koalíciót – de nem fegyverrel és katonákkal
- Szíria szuverenitásának tiszteletben tartása
- 2015: Peking katonai segítséget nyújt?
Légitámadások, különleges egységek
(Hóleopárd Kommandó)

A terrorizmus elleni harc Belföld

- „Állam elleni és forradalomellenes cselekmény”,
ujguroknál „pánturkizmus”
- 1997: Terrorizmus megjelenése
- 2001: átfogó szabályozás - zavargások
szervezetése, kínai állampolgárok elleni támadás,
fosztogatás.
- 2001: ENSZ 1373-as határozat: pénzügyi
támogatás megszüntése, nincs menedéknyújtás,
nemzetközi együttműködése

A legutóbbi törvény

- 2011-ben fogadták el
- 1. mik számítanak terrorista cselekedetnek ?
 - a szélsőséges ideológiák terjesztése, üzenetek készítése. Interneten zajló harc. 2010-ben 8 videó, 2013-ban 109.
- 2. Mik a terrorista szervezetek?
 - a meglévő 22 uigur csoporton kívül minden olyan jótékonyági, NGO vagy egyéb szervezet, ami finanszírozza a terrorista szervezeteket. Ellenőrizhetik a szervezeteket és befagyaszthatják a számlákat.
- 3. Kik számítanak terroristáknak?
 - a bűnrészesség, támogatás és segítség is halállal ítélandó
 - 2013: 81 ítélte, 9 halálbüntetés.
 - Ilham Tohti professzor életfogytiglan

Kína terrorizmus elleni harca Külföldön

- USA sokáig nem tartotta terrorista szervezetnek az ETIM-et és a hasonló csoportokat
- 2001: Peking szerint része a terrorizmus elleni globális háborúnak
- 2002: ETIM listára kerül (amerikai nagykövetség ellen készülő támadás)
- FBI különmegbízott Pekingben
- Guantanamó: 22 Ujgur militáns – szabadon engedésük körüli vita

Az amerikai-kínai kooperáció nehézségei (Kína)

- Csak alapvető kérdésekben működtek együtt
- USA közel-keleti politikája, az iraki háború
- Peking a nemzetközi jogi szabályozás alapján történő közös fellépést szorgalmazta
- Felesleges szankcionálás, nincsenek közvetett kapcsolat a terrorista szervezettel
- Destabilizációval és vallási ellentétek (szunnita-síita) kiéleződésével jár együtt

Az amerikai-kínai kooperáció nehézségei (USA)

- 2002: George W. Bush figyelmeztetése – nem mindegyik ujgur szervezet terrorista – további támogatások
- Túl nagy a kínai elnyomás, nincs elég bizonyíték az iszlamista szálra
- Befolyásolta az aktuálpolitika: szigetviták, amerikai-kínai viszony, „arab tavasz”
- Nem ismerte el terrorista cselekedetnek a legtöbb esetet (szomorú következmény és erőszak)

Sanghaji Együttműködési Szervezet (SCO)

- 2001. június 15-én a Sanghaji Ötök és Üzbegisztán aláírta a Sanghaji Szerződést
- A három gonosz: a szeparatizmus, az extrémizmus és a terrorizmus.
- 2002: Üzbegisztán Terrorizmus-ellenes Regionális Struktúráról (Regional Antiterrorist Structure - RATS)
- Szervezetbűnözés, kibervédelem drogkereskedelem és az illegális bevándorlás
- 2005-2006: mintegy 450 merényletet akadályozott meg, tizenöt fontos terrorista
- Hadgyakorlatok: Együttműködés 2003, Béke Misszió 2007, stb.

The Regional Anti-Terrorist Structure of Shanghai Cooperation Organization (RATS SCO)

“和平使命-2007”联合反恐军事演习开始仪式

Церемония открытия совместного антитеррористического учения «Мирная миссия-2007»

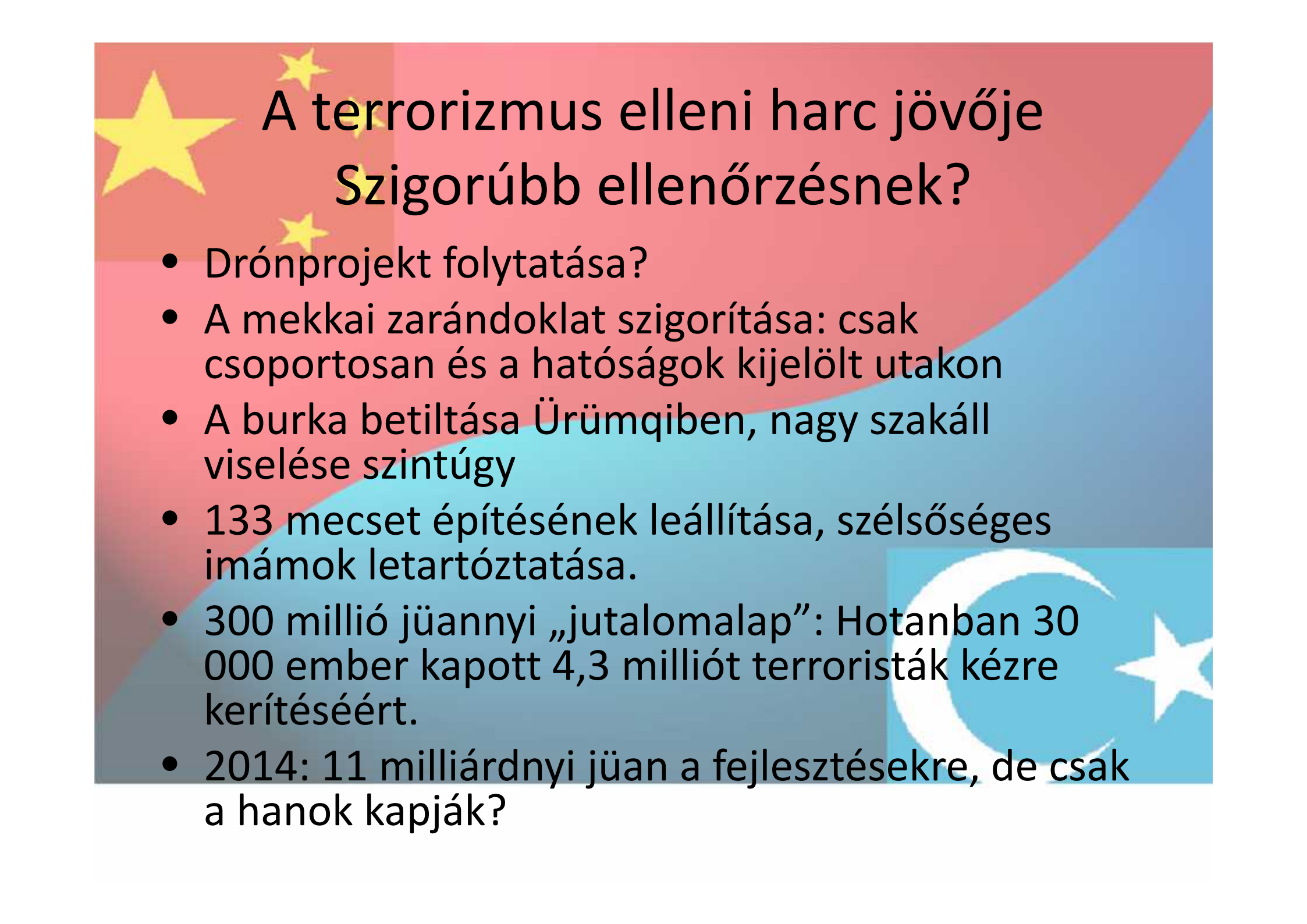
Szorosabb együttműködés a „tranzitországokkal”

- Törökország
 - Ujgur támogatás, menekülttáborok, politikai képviselet
 - Feszültség Ankara és Peking között: gazdasági kapcsolatok fontossága (24 milliárd USD), befektetések, fegyverek (FD-2000)
 - Együttműködés: hamis útlevelek, szigorúbb határellenőrzés,
- Pakisztán
 - Bár jók kapcsolatok, de a legnagyobb konfliktusforrás
 - Fokozott harc a helyi szélsőségek ellen
 - TPI felszámolása
 - 2014: Katonai és gazdasági segély
- Malajzia:
 - Kelet-ázsiai dzsihadisták tranzitja
 - Mélyülő kínai-malajziai kapcsolatok: pl. hadgyakorlat
 - Szigorúbb ellenőrzés: sikeres?

A terrorizmus elleni harc jövője Új törvény

- 2014: Új törvénytervezet, 2015 elején döntetnek róla
- 106-os cikkely: a békés tüntetések lehetetlenné tétele
- „Kriminalizáció”
- Emberjogi szervezetek működésének ellehetetlenítése
- Új egységek és egy központ felállítása
- 76-os cikkely: Felhatalmazás külföldi beavatkozásra?

A terrorizmus elleni harc jövője Szigorúbb ellenőrzésnek?

- Drónprojekt folytatása?
- A mekkai zarándoklat szigorítása: csak csoportosan és a hatóságok kijelölt utakon
- A burka betiltása Ürümqiben, nagy szakáll viselése szintúgy
- 133 mecset építésének leállítása, szélsőséges imámok letartóztatása.
- 300 millió jüанныi „jutalomalap”: Hotanban 30 000 ember kapott 4,3 milliót terroristák kézre kerítéséért.
- 2014: 11 milliárdnyi jüan a fejlesztésekre, de csak a hanok kapják?

Köszönöm a figyelmet